Naša naloga:
Pospeševanje in napredek naroda!
Naš namen:
V edinosti in slogi do cilja!

NARODNI VESTNIK

NATIONAL HERALD.

Izhaja trikrat na teden.
The only Slovenian Tri-Weekly in the United States of America.

GLASILO SLOVENSKEGA KAT. PODP. DRUŠTVA SV. BARBARE, FOREST CITY, PA. — OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENIAN CATHOLIC BEN'T SOCIETY ST. BARBARA, FOREST CITY, PA.

No. 84. — Štev. 84. DULUTH, MINN., WEDNESDAY, OCTOBER 7. 1914. — SREDA, 7. OKTOBRA, 1914. Volume IV.—Letnik IV.

Wakefield Mich. - 1
ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL DULUTH, MINN.
M. Pecnrcic Box 306

63. dan velike evropske vojne še ni prinesel odločitve.

Naznanja se zmaga nemškega in avstrijskega orožja nad Rusom.

PRODIRAJOČE ČETE RUSOV SO BILE NA OGERSKEM VRŽENE NAZAJ. V KARPATSKEM GOROVJU SO BILI RUSI PORAŽENI. — AVSTRO-OGRSKI KONZUL NAZNANJA, DA SO BILI SRBI IN ČRNOGORCI POTISNJENI NAZAJ IZ BOSNE. — TUDI NEMCI POROČAJO ZMAGE NAD RUSI. — BOJI V SEVERNI FRANCIJI ŠE NISO PRIŠLI DO ODLOČITVE. — LONDON NAZNANJA, DA JE NEMŠKI CESAR ODSTAVIL ŠEFA NEMŠKEGA GENERALNEGA ŠTABA, KER NI HOTEL DOVOLITI NAPADA NA ANGLIJO IZ ZRAKOPLOVOV. — BOMBARDIRANJA ANTVERPNA JE PRIČAKOVATI V KRATKEM. BOJI NA FRANCOSKEM LEVEM KRILU. — JAPONCI ZASEDLI OTOK JALUIT. — PORTUGALCI NA POMOČ ZAVEZNIKOM.

Avstrija zmaguje, Rusi se umikajo.

London, Anglija, 6. okt. — Iz Dunaja prihaja oficijelno poročilo, da je položaj v Rusko-Poljski in na Gališkem ugodnoljiv. Združene avstrijske in nemške čete so zagnale Rusa iz Opatova in Klimontova proti Vistula reki. V karpatskem gorovju so bili Rusi pri Uzsok prelazu popolnoma poraženi.

Iz Budimpešte je dobila Reuterjeva agencija v Amsterdamu poročilo, da na Ogrskem bitke z prodirajočimi Rusi niso končane, da pa se je moral Rus umakniti na neko točko severozapadno od Muramroszige in Tarozkosz. V teh bitkah so se Nemci vojskovali z avstrijskimi četami.

Med Polena in Aknos so poizkusili Rusi prodreti vojno avstrijskih in nemških vojakov, a so bili vrženi nazaj. V ujetništvo je prišlo mnogo Rusov. (Torej so Rusi vendar udrli na Ogrsko, kar se je pred dnevi odločno dementiralo. Op. ured.)

Boji s Srbi in Črnogorci.

New York, N. Y., 6. okt. — Tukajšnji avstro-ogrski konzul je danes objavil brzojavko, katero je dobil brezžično potom avstrijski poslanik v Washingtonu. Brzojavka pravi, da Avstrija proti Srbiji sicer počasi, toda stalno napreduje. Očiščenje Bosne od Srbov in Črnogorcev se energično nadaljuje.

Tudi Nemci zmagali Rusa.

Berolin, Nemčija, 6. okt. — Uradno so naznanili, da so premagali Rusi v bližini Suwalki in Augustonovo na vzhodni pruski dne 1. in 2. oktobra popolnoma poraženi. Nemci so ujeli 3000 Rusov, zaplenili mnogo brzostrelnih pušk ter 18 topov.

Uradno poročilo povdarja, da je položaj za Nemce in avstrijce povsod ugoden.

Boji v severni Franciji.

Berolin, Nemčija, 6. okt. — General von Hoehn je izdal danes uradno objavljeno dnevno povelje, ki pravi, da so po hudih bojih Nemci zavzeli fort Camp-des-Romains ob reki Maas blizu St. Mihiel. Ujeli so pet francoskih častnikov in 500 mož. Ostanek Francozov je podkopan pod razstrelnimi kasemat.

Šef nemškega gen. štaba odstavljen.

London, Anglija, 6. okt. — Semkaj je prišlo poročilo, da je odstavil nemški cesar generallajtnanta von Moltke kot šefa generalnega štaba. Med nemškim cesarjem in Moltkejem nastal spor, ker se je Moltke branil ugoditi cesarjevi želji, da napadejo Nemci Anglijo s zrakoplovov. Cesar je zahteval, da mečejo nemške križarke bombe na Angleško, toda šef generalnega štaba Moltke se mu je uprl, češ, da rabi vse zračno brodovje v sedanjih bojih.

Bombardiranje Antverpna.

London, Anglija, 7. okt. — Iz Antverpna brzojavljajo "Exchange Telegraph" sledeči oficijelni komunike:

"Vojaški guverner je obvestil župana, da je v kratkim pričakovati bombardiranja mesta, in da se naj pripravijo za to ljudje, kateri se nočejo izpostaviti nevarnostim bombardiranja. Bombardiranje sicer ne bode direktno ogrožalo prebivalstva, ali ne ve se nič, kako izpade."

"Exchange" agencija pristavlja temu, da je angleški cenzor dovolil objavo tega poročila.

63. dan vojske.

London, Anglija, 6. okt. — Triinšestdeseti dan velike evropske vojne je pretekel, ne da bi prišlo na suhem ali morju do odločilne bitke. Vse stranke so poročale enkrat o zmagi, potem zopet umikanje, tako, da je položaj v resnici vedno zelo nejasen.

BITKE MED ZAVEZNIKI IN NEMCI.

London, Anglija, 6. okt. — Armada nemškega generala von Klucka je dobila s centruma nemške bojne črte ojačenje, da se more sedaj uspešnejše ustavljati navalu zavezne armade, ki poizkuša obiti njeno krilo.

Francozi so v nedeljo oficijelno naznanili, da so bili vsi nemški napadi v tem kraju odbiti, in da so zavezniki začeli z ofenzivo. V ponedeljek so pa poročali, da se bitka ob Oise, ki se je začela dne 25. septembra, še vedno vrši z vso srditostjo, ne da bi prišlo do odločitve.

V Londonu in Parizu vlada prepričanje, da se Nemci ne bodo več dolgo mogli ustavljati, in da se posreči zaveznikom prodreti njihove vrste. Nemci ne morejo na severu svoje črte bolj raztegniti, ker bi se s tem oslabili na drugih točkah.

NEMCI IMAJO ŠE SVEŽE ČETE

London, Anglija, 6. okt. — Iz Amsterdama poročajo Reuterjevi agenturi:

"Major Moraht, vojaški poročevalec lista "Berliner Tagblatt", piše na dolgo in široko o položaju na zapadnem in iztočnem vojnem pozorišču. Iz kratkih poročil nemškega glavnega stana sklepa, da ima nemški generalni štab dovolj svežih čet na razpolago, in da more tedaj preprečiti poizkus Angležev in Francozov, da bi leti obšli nemško desno krilo in potem napadli nasprotnika od strani.

Pri razpravljanju o položaju v Argonnih izjavlja ta poročevalec, da mora Verdun kmalu pasti, kljub aktivnemu delovanju toulske garnizije. Nemška ofenziva je sicer vsled hrabrega branjenja teh dveh trdnjav ustavljena, toda s tem se tudi slabi francoska vzhodna armada.

HUDO TRPLJENJE VOJAKOV.

London, Anglija, 6. okt. — "Norddeutsche Allgemeine Zeitung" popisuje hude boje v Bogesih, in pod kakimi okolnostmi se morajo boriti čete. Vojaki so vsled 37dnevnih bojih na slabem terenu zelo izmučeni, in čestokrat morajo stati v jarkih, napolnjenih z vodo, proti izredno močno utrjenim francoskim postojankam.

BOJI NA FRANCOSKEM LEVEM KRILU.

Pariz, Francija, 6. okt. — Uradno naznanjajo tukaj, da se levo krilo Francozov vedno bolj na široko razteza. Iz pokrajine Lille poročajo, da so se tam pojavili močni oddelki nemške konjenice.

Ob Somme je položaj neizpremenjen, med to reko in reko Oise se neodločilne bitke nadaljujejo. Na desnem obrežju reke Aisne, severno od Soissons, zaznamujejo združene francoske in angleške čete več uspehov.

JAPONCI NA MARSHALL—OTOKIH.

Tokio, Japonska, 6. okt. — Mornarični department naznanja, da je izkrcalo japonsko brodovje, ki je bilo odposlano, da uniči nemško brodovje v Južnem morju, svoje mornarje na Jaluit otoku, sedežu vlade Marshall Vinclev, katere so anektirali leta 1[illegible] Nemci. Japonci niso naleteli [illegible] nikak odpor. Nek angleški p[illegible], nahajajoč se v pristanišču, j[illegible] odpluti.

PORTUGALCI NA POMOČ ANGLIJI?

Berolin, Nemčija, 6. okt. — Na željo Velike Britanije se bode zapletla tudi Portugalska v sedanjo splošno vojno. Glasom semkaj došlih poročil je [illegible]plulo v Lizbono več angleških [illegible]rnikov, najbrže da prevozijo portugalske čete na bojišče. Poroča se tudi, da bode Anglija kakor hitro mogoče poslala na francosko bojišče svoje čete iz Indije, ki so bile izkrcane v Marzelju.

ITALIJANSKI PODVODNI ČOLN IZGINIL.

London, Anglija, 6. okt. — Iz Rima brzojavljajo "Central News", da je na dosedaj nepojasnjen način izginil na neki privatni ladjedelnici v zalivu Specia ravnokar dovršeni podvodni čoln. Penzijonirani poročnik mornarice Angelo Bellini je baje od[illegible]del podvodni čoln neznanokam.

Podvodni čoln je napravil poizkušnjo vožnjo v zalivu Specia, in ko se ni vrnil, so poslali za njim torpedovko. Poročnik Bellini je v nekem pismu naznanil tvrdki, da bode pozneje že o pravem času naznanil, kam se je odpeljal. Pristavil je še, da posadka čolna o njegovih nakanah nič ne ve.

STROGA NEVTRALNOST ŠVICE.

London, Anglija, 6. okt. — Iz Berna je izvedela "Morning Post" da je švicarska vlada prepovedala nadaljnje izhajanje lista "Geneva Depeche Swisse", ker je delal propagando za Nemčijo, kar se ne strinja s proglašeno nevtralnostjo. Vlada je nadalje odvzela poštni debit nemškemu humorističnemu listu "Simplizissimus", ki je znan po svojih nesramnih in žaljivih karikaturah.

RUSI POSTALI TEMPERENČNIKI.

London, Anglija, 6. okt. — Iz Varšave brzojavljajo, da je prodaja alkoholnih pijač prepovedana tudi v najboljših restavracijah in hotelih. Varšava je sedaj popolnoma "suha".

NOVI VOJNI BULETINI.

Rim, Italija, 6. okt., preko Londona. — Italijanski podvodni čoln, ki je izginil na poizkušnji vožnji v zalivu Specia, se je pojavil v Bastia, francoskem pristanišču Korsike. Poročnik Bellini je baje izjavil, da je ušel s podvodnim čolnom, ker ni z[illegible] dovoljen z nevtralnostjo Italije.

Washington, D. C., 6. okt. — Tukajšnje japonsko poslaništvo je izjavilo danes, da Japonska ne mara prelomiti dane besede, da omeji svoje vojaške operacije na Daljni Iztok. Zasedanje otoka Jaluit je samo začasno. Tamošnje nemške utrdbe in zaloge orožja so bile razdejane.

Peking, Kitajska, 6. okt. — Iz nemškega vira se naznanja, da je posadka v Tsingtau podvzela v petek zvečer izpad, pri katerem so imeli Nemci enega mrtveca in tri ranjence, 25 vojakov se pa pogreša Ang. bojna ladja "Triumph" se je udeležila bombardiranja Tsingtaua. Nemška topničarka "Jaguar" je bila močno poškodovana.

AMERIKANEC ARETOVAN KOT VOHUN.

Berolin, Nemčija, 6. okt. — Amerikanec Edward Page Gaston, ki je pred kratkim delil med angleške vojne ujetnike odeje, spodnje perilo in obleke, je bil tukaj aretovan, ravno, ko je hotel odpotovati iz mesta. Zakaj je bil aretovan, se ne naznanja. Amerikanski poslanik James W. Gerard se bode zavzel zanj. Gaston je kot žurnalist in govornik poznan v Združenih državah in Evropi daleč naokoli. Doma je iz Harvey, Ill.

PRIZADEVANJE ZA MIR.

Washington, D. C., 6. okt. — Včeraj je prišel v državni department nemški poslanik grof Bernstorff, in ta obisk je dal zopet povod za razne govorice in ugibanja. Govori se zopet, da poizkuša vlada znova doseči s svojim posredovanjem mir v Evropi.

Niti državni tajnik Bryan niti poslanik nočeta ničesar povedati, kaj sta se posvetovala. Poslanik je ostal pri tajniku Bryanu pol ure, in kakor se govori, je prišel na brzojavni poziv državnega tajnika iz New Yorka.

Iz sobe državnega tajnika je prišel z velikim zavitkom listin, ki vsebujejo mirovne dogovore z raznimi deželami. Čuje se, da je pozval državni tajnik poslanika, naj jih čimprej pošlje v Berolin.

V tukajšnjih diplomatičnih krogih polagajo veliko važnost na to, da se peča državni tajnik Bryan sedanje čase z mirovnimi dogovori z Nemčijo, ko je vendar ta dežela zapletena v vojno.

Dogovori enake narave so v teku tudi z Japonsko. Ako skleneta Japonska in Nemčija mirovne dogovore z Združenimi državami, bi bil s tem storjen prvi korak, da se na ta način indirektno zvezane dežele povabijo k skupnemu posvetovanju za sklenitev miru.

TRGOVINA Z JUŽNO AMERIKO

New York, N. Y., 6. okt. — Iz nekega poročila, katero je pravkar izdal generalni konzul Jose Richling republike Uruguay, je razvidno, da si pridobivajo amerikanski tvornični izdelki vedno več tal na trgovišču v Južni Ameriki. Republika Uruguay je že kupila od Združenih držav stekleno in železno blago, kar je dobivala doslej iz Nemčije. Konzul Richling izjavlja, da je za amerikansko blago v Južni Ameriki odprto široko polje.

STRAŠEN KRVAV ČIN ZBLAZNELEGA MOŽA.

Oborožen z britvijo, je težko ranil v Nanticoke deset ljudi. Policija ga je ustrelila.

Wilkesbarre, Pa., 6. okt. — Velikansko razburjenje je zavladalo včeraj v Nanticoke, ko se je v središču tega kraja pojavil nek očividno blazen mož, ki je z britvijo kakor besen sekal okoli ter deset mož težko ranil, predno ga je policija ustrelila. Blaznež je neki Peter Dudaček iz Fort Wayne, Ind. Razun omenjenih desetih mož je lažje ranil še več drugih ljudi, in nekatere ženske so se divjaka tako ustrašile, da so se onesvestile. Moža so končno zagnali v neko brivnico, kjer je pobil vso opravo.

Policija iz Nanticoke in okoli 100 meščanov se je zbralo pred brivnico, v katero so začeli metati kamenje, opeke in druge take podobne predmete, ne da bi bil Dudaček zadet. Končno so začeli redarji na blazneža streljati. Oddali so nanj osem strelov, ki so vsi zadeli. Šele ko je bil Dudaček vsled izgube krvi popolnoma oslabljen, so ga mogli prijeti in zvezati. Nesrečnež še živi, ali najbrže podleže zadobljenim ranam.

PROTI SVOBODI TISKA V BUTTE 'BUTTE SOCIALIST' VSTAVLJEN

VOJAŠKA UPRAVA JE PREPOVEDALA NADALJNJE IZHAJANJE LISTA "BUTTE SOCIALIST", KER JE PISAL RESNICO O MILIČARJIH. — KRVAVI BOJI IN IZGREDI.

Butte, Mont., 6. okt. — Major Dan J. Donahue, poveljnik narodne straže v Montani, je prepovedal nadaljnje izhajanje lista "Butte Socialist", ter je utemeljil ta svoj ukaz s tem, da je hujskal list proti miličnim vojakom. (Kaj si neki misli ta "major", da je v Avstriji ali kaki drugi taki deželi, kjer se ne sme zapisati resnice? Ta bi bila res lepa, da bi se od strani nekake vojaške uprave kratila svoboda tiska in govora, ki je vsem državljanom ustavno zajamčena. Po kaki pravici ne vemo, toda dejstvo je, da je ravno ta major že uveljavil v Butte konfiskacijsko prakso, ter da je konfisciral v listu po cele kolone. Miličarji res niso za drugo, kakor delati zdrahо, pa se merodajni krogi tudi tukaj ne bodo zganili, dokler ne pride zopet do kakega krvoprelitja a la Ludlow v Colorado! V resnici škandal).

Glasgow, Mont., 5. okt. — Kakih sto mož broječe krdelo članov "Industrial Workers of the World" se je spopadlo z oblastmi v Poplar, Chelsea in Wolf Point, Mont. V nastalem boju je bil usmrčen civilni inženir Arthur J. Giantvallen iz St. Paul, Minn., nek meščan ter dva delavca. Prvi izgredi so se zgodili pri Poplar, kjer pa ni prišlo do krvoprelitja. V Chelsea, sedemanjst milj zapadno od Poplar so hoteli delavci udreti v postajo Great Northern železnice. Tu so naleteli na močan odpor, in v nastalem tepežu je bil usmrčen že omenjeni inženir ter dva delavca. V Wolf Point pa je bil ubit nek meščan. Izgredniki se nahajajo pod ključem ter morajo čakati šerifovega prihoda, ki bode uvedel strogo preiskavo.

Butte, Mont., 6. okt. — Guverner Stewart je osebno prevzel poveljništvo tukaj se nahajajočih čet. Izdajalec lista "Socialist", katerega so zaprli, Clarence Smith, je zopet na prostih nogah. Izpustili so ga iz zaporov, ne da bi mu naložili kako kazen. Tudi njegov list zopet izhaja.

BITKE V MEKSIKI OB NAŠI MEJI.

Naco, Ariz., 6. okt. — Vojaka Leroy Bradjorda od čete "G" 10. zveznega konjeniškega polka, ki opravlja obmejno stražno službo, je zadela krogla, ki je priletela čez mejo, in ga težko ranila. Krogla je prišla iz okopov čet v Naco, Sonora, Mex., katere brani general Hill. Bradford je drugi vojak, kateri je bil zadet po meksikanski krogli na amerikanskih tleh. Amerikanski častniki so naznanili, da so njihovi vojaki takoj izpostavljeni meksikanskemu ognju, čim se dvignejo iz jarkov, katere so izkopali v svoje varstvo. Meksikanci so tudi že s strojnimi puškami streljali na naše vojaštvo.

"VOJNI DAVEK".

Washington, D. C., 6. okt. — Najbolj bodo prizadeti pri naložitvi novih davkov pivovarji in destiljerji. Senat namerava naložiti na te industrijelce toliko doklad, da bodo plačevali polovico zahtevanega "vojnega davka" v znesku $100.000 na leto. Precej visoko bodo obdačeni tudi predmeti, ki služijo za luksus.

ŠVEDSKI LISTI HVALIJO DOŠLE AMERIKANCE.

Stockholm, Švedska, 6. okt. — Na poti v Petrograd na Ruskem so se ustavili tukaj amerikanski člani družbe Rdečega križa. Dospelo je 24 strežnic in šestero zdravnikov. Švedski listi se zelo pohvalno izražajo o izborni bolniški opremi, katero so pripeljali Amerikanci seboj.

PRERIJSKI POŽAR DIVJA V N. DAKOTI.

Mandan, N. D., 5. okt. — V dolgosti več kot 12. milj divja požar na preriji v countijih Sioux in Morton. Požar gasi no stotine Indijancev in naseljencev.

DVA MOŽA USTRELILA SVOJE ZAKONSKE ŽENE.

Minneapolis, Minn., 6. okt. — Včeraj sta se tukaj zgodili dve krvavi družinski žaloigri, katerih žrtev sta dve zakonski ženi in en mož. Na ulici je ustrelil gospo Roy Rodgers njen soprog, od katerega je živela ločeno kak mesec. Morilec je nato izvršil samoumor. Kake pol ure pozneje je ustrelil Andrew Okeson iz Lakota, N. D. v neki gostilni tekom prepira svojo ženo.

FRANCOZI GOSPODARJI V VSEJ ALZACIJI.

London, Anglija, 6. sept. — Iz Belforda brzojavljajo listu "Daily Mail," da imajo Francozi toliko vojno silo v Alzaciji, da so v njej faktično gospodarji. Poročila Nemcev, ki naznanjajo, da so pognali upadlega sovražnika nazaj, so torej neresnična. Ako hočejo, morejo Francozi takoj prekoračiti reko Reno.

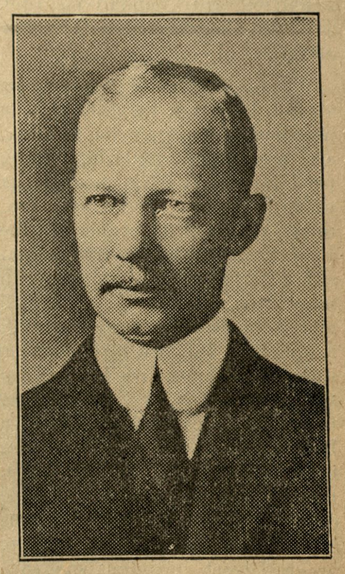

ANDREW NELSON.
DEMOKRATIČNI KANDIDAT ZA KONGRESMANA.

NARODNI VESTNIK
(NATIONAL HERALD)

Owned and published by the
SLOVENIAN PRINTING & PUBLISHING COMPANY
a corporation.
Place of Business: Duluth, Minnesota, 405 W. Michigan Street.

NATIONAL HERALD
Issued every Monday, Wednesday and Friday; subscription yearly $2.00.

The best Advertising medium among Slovenians in the Northwest.
Rates on application

Entered as second-class matter May 11, 1911 at the post office Duluth, Minn., under the Act March 3, 1879.

NARODNI VESTNIK
izdaja
SLOVENSKA TISKOVNA DRUŽBA, DULUTH, MINN.
Izhaja vsak ponedeljek, sreda in petek.

Naročnina stane:

Za Ameriko za celo leto	$2.00
za pol leta	$1.00
Za Evropo in Canado za celo leto	$3.00

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčajo.
Denarne pošiljatve in dopisi se naj pošiljajo na naslov:
"NARODNI VESTNIK," 405 W. Michigan Street Duluth, Minn.
Telephone, Melrose 1113.

AMERIKANCI O NEMCIH.

Za Nemce je prišel dan plačila. maščevalni dan za njihovo nadutost, oholost in slepo zaljubljenost v same sebe. Misleč, da bodo zavladali ves svet, so hujskali toliko časa, se pripravljali na suhem, na morju in v zraku na vojno, da so v resnici izzvali splošno klanje narodov, kakršnega še ni videl svet. Udrli so kot roparji v nevtralno deželico, tam uničili dragocene zgodovinske ostanke, morili nedolžne ljudi ter uganjali druge nečuvene grozovitosti. Tega si pa pač niso predstavljali, da se jim bode majhna Belgija tako krepko ustavila, da so izgubili s svojim upadom simpatije civilizovanih narodov, ter da bodo naleteli na poti v Pariz na ovire, katerih dosedaj se niso premagali in upajmo, da jih tudi ne bodo, ter da dobijo že davno zasluženo lekcijo.

Ves nastop barbarske Nemčije je imel za naravno posledico, da so se simpatije sveta odvrnile od nje. Ljudje, ki so videli v Nemčiji moderno deželo s civilizovanih narodom v njej, ki so dosedaj simpatizirali ž njo, so postali drugega mnenja. Odprle so se jim oči; sedaj vidijo v Nemčiji to, kar je bila vedno: deželo z nadutim, barbarskim, grabežljivim narodom, kateremu ni nič sveto, kateremu so določbe mednarodnega ljudskega prava deveta briga, ki požiga, opustoša in mori, ako more s tem doseči svoje samopašne cilje. Mi Slovani poznamo Nemčijo, kakršna je v resnici, že dolgo časa, sedaj jo spoznavajo v pravi luči tudi drugi veliki narodi.

Ali poglejmo, kako piše o Nemci v eni zadnjih številk amerikanski ilustrovani list "Collier's Weekly", ki se tiska v več sto tisoč izvodih "Collier's Weekly" prinaša neko karikaturo iz nemških listov, ter piše potem pod naslovom "Destroyer" (opustoševalec) sledeče:

"Pruski militarizem zasluži to ime. Raztrgal je kos papirja, katerega respektirajo vsi drugi narodi kot sveto pogodbo (nevtralnost Belgije); pruski militarizem je razdejal Aerschot; opustošil je Louvain, eno najkrasnejših mest Belgije, s svojimi cerkvami, univerzo in hišami za okoli 40.000 prebivalci. Razdejal je prekrasno katedralo v Rheimsu, najkrasnejšo stavbo v gotskem slogu. Tamkaj se je pridigovalo kristjanstvo koncem tretjega stoletja; konzul Jovinius je bil eden prvih, ki je bil tukaj izpreobrnjen. Ko so je nehali ogrožati Vandali in Huni, je postal Rheims središče kristjanstva.

"Toda ta krasna zgodovinska stavba, katero je zgradila vera in umetnost srednjega veka, ta ni našla varstva pred modernimi Huni, pred Nemci, ki so jo, neglede na njeno krasoto in zgodovinsko vrednost, ne glede na prapor družbe Rdečega križa, obstreljevali. Pruski generali so v vojni največji nasprotniki civilizacije. Opustivši morejo božja dela, ne da bi trenili z očesom. "Blagoslov je samo za slabotne in milostljive", pravi Ruskin. Nemec pa ne more biti ne to ne ono. Ako bi prišli Nemci v Lombardijo, bi bombardirali Benetke, ukradli zgodovinska dela, ne da bi kaj razumeli o njih. Vso deželo bi moralično in pfizično ruinirali, ter pustili za seboj bedo, pregrešljivost in intenzivno sovraštvo proti njim. In to povsod, kamor stopi njihova zlovešča noga. Tako delajo sedaj v Franciji, katero izropujejo, puščajo v bedi in sovraštvu, potem pa bi radi šli nazaj, kjer bi zapeli svoj "Te Deum."

Tako piše torej eden najbolj razširjenih amerikanških listov, in reči se mora, da ima prav. Slično pišejo tudi drugi uplivni listi. Nemčija je povsod izgubila simpatije, kjer jih je še kaj uživala. Strta, vržena ob tla, zaničevana od vseh, bode potem menda uvidela svojo velikansko zmoto, v kateri je živela toliko časa. Sic transit gloria mundi!

PO BITKI NA BOJNEM POLJU.

Kako je po bitki na bojnem polju? Kakšno sliko nudi bojišče po zmagoslavni borbi, v kateri je padlo na stotine junakov? Vsepovsod leže mrtvi in ranjeni; kdo bo pokopal prve in obvezal druge? In ubogi konji, ki leže ranjeni in mrtvi poleg svojih junakov; kaj bo ž njimi?

Tako in enako se sedaj mnogokdo vprašuje, zlasti oni, ki ima na bojnem polju katerega svojih dragih. Pa poglejmo, kaj se godi na bojišču po končanem boju.

Vsaka četa je strogo obvezana, da mora takoj potem, kakor hitro je boj zanjo končan, pobrati vse ranjence, v kolikor se ji pa to ne posreči, mora vsaj varovati ranjence in mrtve pred mučenjem in pienjenjem. Vedno se namreč najde peklenskih ljudi, ki komaj čakajo, da mine boj, da gredo plenit mrtve in ranjene. Posebno ponoči je treba paziti na te hijene. Po pravilu bi morale ranjence pobrati one čete, ki po boju pridejo na bojno polje, toda vojaki navadno ne pustc niti enega ranjenega tovariša na bojišču; vse takoj sami pobero. Kolikokrat se razvije pravi boj krog mrtvih teles in nešteto vojakov pade samo zato, ker so hoteli svoje tovariše spraviti na varno. Lažje ranjeni, ki morejo sami hoditi, se dvignejo sami in gredo do prve sanitetne postaje, ali pa se zbirajo na enem mestu, odkoder potem skupno odidejo na obvezovališče. Tiste pa, ki so težje ranjeni in morajo ležati, preneso v lazarete, ki so postavljeni dalje proč od bojnega polja; ondi ostanejo toliko časa, dokler je potrebno, da jih morejo poslati naprej v določene bolnišnice. Ker se pri vsaki četi nahaja duhovnik, je poskrbljeno, da težko ranjeni ne umirajo na bojišču brez verske tolažbe. Duhovnik je dolžan, da skupaj z bolničarji hodi po bojišču ter tolaži in izpoveduje ranjence. Kolikokrat se zgodi, da duhovnik prav kakor zdravnik pade kot žrtev svojega vzvišenega poklica.

Skrb za žive zahteva, da se čimprej pokopljejo mrtvi. Bojazen, da bi se utegnilo pripetiti, da bi pokopali še žive in samo navidezno mrtve, je neopravičena, ker se pri vsakem posamezniku smrt nezmotljivo dožene in šele potem dovoli pokop. Ako je veliko mrtvih, jih pokopljejo v skupne grobove, o čemer se strogo pazi na to, da bi mrliči ne okužili vode in zraka. Za sanitetnimi četami pride na bojišče še posebna komisija z višjim častnikom, ki ima skrbeti za red in snago, katera vse še enkrat natančno pregleda in preišče, če se je vse pravilno izvršilo.

Tudi na živali se ne pozabi. Lažje ranjenim konjem nudijo potrebno pomoč veterinarji, kjer je pomoč brezuspešna, žival nemudoma ubijejo, da se ne muči. Konjska trupla takoj globoko pokopljejo.

Identiteto ranjencev in mrtvih doženejo po znakih, ki jih nosi vsak dan na obleki in ki se ranjencem seveda puste. Pisma, denar in druge vrednosti, ki jih najdejo pri mrtvih, umirajočih, nezavestnih in težko ranjenih (če žele), pobero in izroče v shrambo posebnemu uradniku, ki jih potem vrne oziroma pošlje, komur gredo.

Dopisi.

Rauch, Minn.

Cenjeno uredništvo: — Tukaj je velika slovenska naselbina, toda v javnosti se malo oglašamo. Zatorej sem se jaz namenil nekoliko opisati tukajšnje razmere. Slovenci se pečamo s kmetovalstvom, toda z letošnjem pridelkom se ne moremo preveč postaviti, ker je bilo preveč dežja. Lansko leto je bilo boljše. Vendar ne moremo tožiti, ker smo si že precej opomogli. Skraja smo obdelovali polja brez živine, sedaj ima pa že vsak živino, in nekateri tudi naprodaj. V političnem oziru smo pa bolj mrtvi, ker nimamo nikake zveze in tudi ne kluba. Za časa volitev volijo nekateri tako, drugi zopet drugače. Sedaj se snuje ustanovitev farmerskega kluba, ki bi bil za nas vse velike važnosti in koristi. Želeti bi bilo, da se ta misel čimprej uresniči.

Koncem dopisa pozdravljam vse zavedne rojake in rojakinje širom Amerike, ter želim Narodnemu Vestniku obilo napredka, avstrijskim državnikom pa vrv okoli vratu.

Frank Nose.

PISMA IZ STARE DOMOVINE.

**Trst, lovski bataljon štev. 20.
3. stotn. — 8_5—1914.**

Dragi prijatelj!

Naznaniti Ti moram žalostno novico, da me je zadela huda usoda, kakor vso Avstrijo. Kakor Ti bode že znano, smo bili mobilizirani. Srečen si, da si tam, ker tukaj je hudič. Trpinčijo nas in stradati moramo, da padajo vojaki po tleh že sedaj. Mislim, da nocoj odpotujemo na rusko mejo vsi, ki smo pri tretjem koru. Pustiti sem moral doma komaj 23 dni poročeno ženo in hišo v Ljubljani. Sedaj imam veliko za pisati in tudi ne. Zato te na kratko pozdravljam in prosim, da mi odpišeš, kako Ti kaj gre. Prihodnjič Ti pišem obširneje iz bojnega polja.

Tvoj prijatelj ***

Žigmarce pri Sodražici, 27-7—14.

Dragi prijatelj V!

Danes se podamo na vojsko, jaz, potem Bobnar, Btonc, Milgovc in sploh vsi, ki so bili nekdaj vojaki. Bodi prisrčno pozdravljen; mogoče se nikdar več ne vidiva. Kam nas pošljejo, ne vemo. Pozdravljam vse prijatelje, posebno pa Tebe. ***

Šmartno pri Litiji, 6_9—1914.

Dragi brat!

Najprvo Te lepo pozdravljam in Ti naznanim, da smo dobili Tvoje pismo šele sedaj, ker radi vojnih časov pisma ne prihajajo redno. Nas je že skrbelo, če si morda Ti na tisti ladji, o kateri se je govorilo, da jo je Francoz zajel. Tukaj se govori, da morajo Amerikanci priti domov, drugače bodo pozneje ustreljeni. Tukaj so nastopili slabi časi. Pobrali so vse može do starosti 42 let. Matija in Tone sta morala takoj odriniti. Na vojsko je moral tudi Mežnarjev Franc, ki ni bil nikdar pri vojakih. Takoj so morali iti tudi oni, ki so bili letos potrjeni. O vojski se ne sme nič govoriti. Tukaj in povsod drugje so nabiti plakati, da bo vsakdo ustreljen, kdor bi kaj preveč govoril o tem. Razmere so tukaj zelo žalostne. Dela je veliko, ljudi pa malo. Mati so toliko boljši, da ustanejo, zdravi pa menda ne bodo nikdar več. Tone je šel 27. julija zjutraj k poroki, ob petih je pa moral oditi. Če prideš, bodeš že videl, kako je sedaj tukaj. Te še enkrat pozdravljamo domači, Možinovi in drugi.

Marija Žitnik.

* * *

Iz gori objavljenih pisem je razvidno, pod kakimi razmerami živi ljudstvo v naši stari domovini. Kaka tiranska vlada je vladala še za nas, ko smo bili tam, kako pa je danes, si pač misliti ne da. Za to vlado se potegujejo nekateri ameriški Slovenci ter napadajo vse slovenske časopise: zakaj ne drži_jo z isto vlado, ki nas je poslala s trebuhom za kruhom. In tisti dopisniki, ki kaj takega pišejo, reči smem, da niti eden ne bi hotel žrtvovati življenja za njo. Papir je seveda potrpežljiv ter tudi ni tako nevaren, kot ruski kanon. Rad bi videl iste može, ki so še tako daleč za gorami, kaj bi rekli takrat, ko bi imel glavo pred ruskim kanonom. Vojna je nekaj groznega, kar se popisati ne da! Tukaj je lahko govati in navduševati se za vojno, ker smo brez vse skrbi, da nas ne bode zadel noben šrapnel. Kdo je kriv strašne vojne,, to se zna zagotovo, da so temu krivi avstrijski državniki s svojo lumpaj[illegible] politiko; saj se drugi tolčejo, [illegible] so pa le na varnem v svoji [illegible] ter se smejejo v pest narod[illegible] i se tepejo in vprašujejo: zara[illegible] se pa ta vojna. Slovani so bili ura[illegible] Avstriji vedno zadnji in zatira[illegible]. Sedaj jih je pa Avstrija povzdignila ter poslala prve v boj, da jih potolčejo. Vsak pameten človek vidi, da Avstrija nima Slovana za druzega, kot da ga pošlje v klavnico, bodisi v mirnem ali pa v bojnem času!

Frank Kočevar.

IZVIRNO PISMO "SLOVENCU" IZ GLAVNEGA VOJNEGA POROČEVALSKEGA STANA.

3. septembra 1914.

Na ogromni 400 km dolgi bojni fronti med Vislo in Dnjestrom trajajo boji v trenotku, ko to pišem, z nezmanjšano ljutostjo dalje. Na severnem krilu ali pri krasniški skupini je bila sreča našemu orožju najprej mila; o tem ste itak prinesli obširna poročila. Potem je prišla na vrsto armadna skupina, ki ji poveljuje Auffenberg; tudi temu generalu je bilo dano — kakor Danklu — zmagovito prodirati in zajeti bogat plen na vjetnikih, topovih in drugem vojnem materijalu. Upati je, da ostane vojna sreča obema armadama zvesta.

Zelo težko delo ima takozvana lvovska skupina. Zdi se, da so imeli Rusi namen, s celo svojo močjo preko Brodyja udreti naravnost v osrčje Galicije. Zato stoje nasproti našim četam pri Lvovu in okolici izdatno jačji armadni oddelki. Kljub temu se vzdržujejo naši že drugi teden proti močnejšemu nasprotniku in je zelo lahko mogoče, da bodo Avstrijci v danem trenotku — morda že preje, predno pridejo te-le vrstice v vaše roke — tudi tu z trenotne defenzive prešli v ofenzivo in tudi v tem delu začeli prodirati. Toda tudi potem, ako v tem prostoru še dalje ostanejo v defenzivi ali če se celo umaknejo nazaj v prihodnje brambne postojanke, še ni nobenega povoda za pretirano bojazen. Zapomnimo si: Zmaga ali eventuelni poraz na enem delu fronte nima nobenega odločilnega pomena za končni izid. Sploh smo pa nasproti Rusom v toliko ugodnejšem položaju, ker že z dvema armadama zmagovito prodiramo. Rusi pa še nikjer niso popolnoma porazili katere naših armad. Njihovo prodiranje v Galiciji namreč nikakor ni bilo v zvezi s kakim usodnim porazom tamošnje avstrijske armade, medtem ko je ruska armada v lublinski guberniji malone popolnoma uničena. Ako Rusi pri Lvovu zmagajo in zasedejo mesto nikoso s tem ničesa dosegli; ako pa zmagamo mi, potem bo to skoro da odločilen udarec na tej veliki črti. Namenoma pravim: na tej črti; kajti tudi z zmago na celi črti Visla—Dnjestr bi Rusija ne bila končno premagana in očividno bo treba še velikih naporov — to je pa zgolj kombinacija! — da se močni nasprotnik popolnoma uniči.

V zadnjem poročilu sem vam pisal o ugodnostih, ki jih je ruska ofenziva prinesla nam. Danes naj nekaj dodenem, kar je za Ruse ugodno, oziroma je treba smatrati za njihovo korist. Omenil sem, da se je zgodil slučaj, ko so našli rusko granato, ki je bila napolnjena s peskom. Ta slučaj je bil resničen, a se ne sme generalizirati. Z rusko artiljerijo smo napravili tudi slabe izkušnje, slabe namreč za nas. Tako se je zgodilo, da so Rusi neko našo baterijo, ki so jo bili izpazili, tako uspešno obstreljevali, da ni ostalo od nje, predno so mogli naši odpeti prednje dele topniških vozov, drugega, nego en sam poraben top. Posebno se odlikuje kijevska artiljerija.

Največjega pomena za vodstvo operacij je brezhibno delujoča, zanesljiva poročevalska družba pred in po začetku bojev. Že pred izbruhom vojne se skuša izvedeti čim natančnejše podatke o moči, odpošiljatvi in razpostavi posameznih armadnih oddelkov. V to svrho se odpošljejo zanesljivi štabni častniki v sovražnikovo deželo, odredba, ki prinaša dvojno korist. Prvič vidi izurjeno oko vojaško izšolanega opazovalca mnogo večnego ostali svet komaj sluti; drugič so pa obvestila lastnih zanesljivih častnikov veliko zanesljivejša nego negotova poročila civilnega prebivalstva. Druga vrsta ljudi ki v poizvedovalni službi igrajo jako važno vlogo. so konfidenti, osebe iz vseh mogočih poklicev, ki proti vecjemu ali manjšemu plačilu naznanijo vse, karkoli opazijo. Seveda njihova poročila niti od daleč niso tako zanesljiva kakor častniška ter je treba najprej strogo preiskati, dali so resnična. Seveda stane ta poizvedovalna služba ogromne vsote, in da Rusi v tem oziru niso skoparili, vemo iz delovanja ruskih vojaških atašejev na Dunaju in v Berolinu.

Tako daleč sega poizvedovanje pred bojem. Čiste drugače se dela med bojem samom. Konfidentska služba, ki se vrši tudi sedaj, se izdatno ojači z delovanjem poizvedovalne kavalerije in letalcev, kakor tudi s poročili prebivalstva, ki živi na prostorih, v katerih se razvrščajo čete. V glavnem stanu leže vsak dan celi kupi poročil na mizi generalštabnih častnikov, ki imajo nalogo ločiti pšenico od plev in iz poročila, ki ga je rodila razgreta fantazija strahu trepetajočega človeka, izluščiti resnico, če je sploh kaj vsebuje. In ako pride armada v ozemlje, kjer je prebivalstvo z lastno vlado nezadovoljno in kjer je n. pr. večina naravnost veleizdajalskega mišljenja, ondi izvirajo za nasprotnika neprecenljive ugodnosti, kajti delo ki se stori iz navdušenja, je vse druge vrednosti, nego ono, ki se stori radi plačila.

V tem oziru se Rusom ne godi slabo. Težki politični boji med Poljaki in Rusini v zadnjih letih, verski razcep v katoličane in pravoslavne, slab gospodarski položaj in izvrstno organizirana agitacija ruskih krogov so vso Vzhodno Galicijo pokopali in razrili; ondi vlada ozračje, v katerem politični in narodni "mučeniki" jako dobro vspevajo in prodirajočim Rusom izvrstno služijo. Tako so našli n. pr. v vaseh, ki so jih bili zasedli Rusi, a jih potem zopet zapustili, na posameznih hišah nalepljene pravoslavne svete podobe, kar je očividno služilo kot gotovo znamenje, kajti vse te hiše so ostale več ali manj nepoškodovane.

Ozemlje severovzhodno od Lvova je tako zamočvirjeno, da se more upati vanj le dobro poučen vodnik. In kljub temu so imeli ruski oddelki pri prehodih čez močvirja vedno bajno srečo: vedno so našli pravo pot! Sicer bi se lahko mislilo, da so Rusi pri tem postopali po receptu francoskega generala, da se kakemu kmetu vrže zanjka krog vratu in tako prisili, da kaže pot. Zdi se pa, da v Vzhodni Galiciji ni bilo tako, kajti tudi v slučaju ruskih umikanj se nam ni nikoli posrečilo posnemati pruski zgled pri mazurskih jezerih in zvabiti Ruse v močvirja. Dalje je bilo opaziti stebre dima — belega ali črnega, kakor je zahteval položaj. Veliko vlogo so igrali tudi optični signali s pomočjo ogledal, kakor svojčas v Albaniji; tako se je pripetil čuden slučaj, da so rusofilni kmetje v času, ko navadno ni nobenih procesij, v dolgem sprevodu navidezno pobožno korakali po cesti, spredaj pa so nosili bandero, na katerem je bila na ogledalnem steklu naslikana sveta podoba, s katero so na izvrstni način dajali svetlobna znamenja.

Ako se vsa ta dejstva upošteva, si je lahko predstaviti približno sliko o silnih težavah, katerim so izpostavljene naše čete v lvovski okolici. Ako bi mel opraviti s sovražnikom, ki bi se boril mož z možem, bi kljub ogromni premoči ne bilo tako slabo za nas; proti prokletstva vrednemu izdajstvu v lastni deželi pa ni pomoči, pa tudi ne besede, ki bi to početje po zasluženju ožigosala. Fej je za te ljudi še pravo odlikovanje.

M. J. MURPHY, predsednik. GEO. L. BROZICH, blagajnik.

THE
FIRST STATE BANK
OF ELY

PRVA DRŽAVNA BANKA, ELY, MINN.
se vljudno priporoča za vse bančne posle, kakor tudi pošiljanje denarja na vse strani sveta ter čekovni promet. Hranilne vloge obrestuje po
3% od sto
od dneva vloge.
Naša banka je prva državna banka v mestu in je pod strogim državnim nadzorstvom; poleg tega imamo zvezo z občeznano Union Investment Co. iz Minneapolisa, Minn., pri kateri so interesirani glavni bankirji iz Chicage in New Yorka, zatorej so Vaše vloge pri nas
absolutno varne.
DENAR V STARO DOMOVINO pošiljamo vsak dan in naše cene so vedno nizke. Zastopamo tudi najboljše zavarovalne družbe proti ognju, istotako izvršujemo vsa notarska dela.
Pridite k nam zamenjati Vaše čeke ob plačilnih dnevih. — Z nami posluje pretežna večina domačih trgovcev, kateri so tudi delničarji.

Svoji k svojim!
Podpisani priporoča cenjenim rojakom in slovenskim gospodinjam iz mesta Biwabik in okolice svojo lepo urejeno in bogato založeno
grocerijsko trgovino.
V zalogi ima občeznano "Cremo" moko; dalje prodaje krmo za živino, kakor: oves, koruzo, mrvo in slamo
Cene zmerne, postrežba solidna. Naročila se dostavljajo tudi na dom. ROJAKI PODPIRAJTE ROJAKA!
Za mnogobrojen poset in naklonjenost se uljudno priporočat
MATH. VIDAS,
slovenska trgovina
BIWABIK, MINN. Telefon 63.

SIROTIŠNICE IN ZAVETIŠČA SO ZAVODI SAMARITANSKEGA USMILJENJA; ČE SMO KRISTJANI V SRCU, VSTANOVLJAMO JIH.

NAŠA BANKA NAJ BO VAŠA BANKA.
Z veseljem in brezplačno dajemo mi potrebne nasvete in pojasnila v raznih kupčijskih zadevah vsem onim, ki se obrnejo na nas v takih zadevah.
Posebno pozornost dajemo pri trgovskem čekovnem prometu posameznih oseb, tvrdk ali družb.
PRI HRANILNIH VLOGAH PLAČUJEMO PO 3 ODST.
MINER'S STATE BANK, CHISHOLM, MINN.

ROJAKI! ORGANIZIRAJTE SE NA POLITIČNEM, DELAVSKEM IN GOSPODARSKEM POLJU. V ORGANIZACIJI JE MOČ IN NAPREDEK VSEH SLOJEV!

POSLUŽITE SE PRILIKE SEDAJ.
ALI HOČETE podvojiti ali potrojiti svoj denar na enak način, kakor se je to zgodilo v Gary, Ind.? Če je temu tako, kupite loto ali dve v
GARY-DULUTH
na modernem in brezprimerno pripravnem prostoru, ki meji in ima razgled na zemljišče MINNESOTA STEEL CO., obsegajoče 1762 akrov, kjer gradi sedaj UNITED STATES STEEL družba eno največjih svojih poslopij in največjo jeklarno v tej deželi. Zgradba se postavlja s stroškI $25,000,000.00, in ko bode vse dogotovljeno, bode uposlenih v tej jeklarni od 4000 do 5000 mož. Loti se prodajajo od $350.00 naprej. Išče se tudi več dobrih prodajalcev.
GARY LAND CO., 202 Palladio Bldg. Duluth, Minn
M. LUBRATOVICH, zastopnik Gary Land Co.

5 pristnih pijač in te so Kranjski Brinjevec, Slivovec, Tropinovec Grenko Vino in Highlife Bitters. Vsak gostilničar, kateri hoče napredovati, mora poskušati in kateri ne poskuša tudi ne napreduje s svojo trgovino. Prava pristna pijača se zamore kupiti le pri A. Horwat-u, ki importira naravnost iz Kranjskega Brinjevec, Slivovec in Tropinovec; tudi izdeluje pravo zdravilno Grenko vino in Highlife Bitters. Naročite si en zaboj te ali one pijače za poskušnjo; samo da bo eden zaboj, 12 steklenic. Prodajam samo na debelo. Pišite po cenik.
A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

SLOVENSKO KATOLIŠKO

PODP. DRUŠTVO SVETE BARBARE

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Inkorporirano dne 31. januarja 1902 v državi Pennsylvania.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: JOŽEF PETERNEL, Box 95, Willock, Pa.
I. podpredsednik: KAROL ZALAR, Box 547, Forest City, Pa.
II. podpredsednik: ALOJZ TAVČAR, 299 N. Cor. 3rd St., Rock Springs, Wyoming.
I. tajnik: JOHN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa.
II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 492, Forest City, Pa.
Blagajnik: MARTIN MUHIČ, Box 537, Forest City, Pa.
Pooblaščenec: JOSIP ZALAR, 1004 North Chicago St., Joliet, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN J. IVEC, 900 North Chicago Street, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: IGNAC PODVASNIK, 4734 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
I. nadzornik: JOHN TORNIČ, Box 622, Forest City, Pa.
II. nadzornik: FRANK PAVLOVČIČ, Box 705, Conemaugh, Pa
III. nadzornik: ANDREJ SLAK, 7713 Issler Avenue, Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kansas.
I. porotnik: MARTIN STEFANČIČ, R. R. No. 2, Pittsburgh, Kansas.
II. porotnik: MIHAEL KLOPČIČ, 169 Victor Ave., Detroit, Mich.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: ANTON HOČEVAR, R. F. D., No. 2, Box 11½, Bridgeport, O.
I. upravnik: ANTON DEMŠAR, Box 135, Broughton, Pa.
II. upravnik: PAVEL OBREGAR, Box 402, Witt, Ill.

Dopisi naj se pošiljajo I. tajniku: IVAN TELBAN, P. O. Box 707, Forest City, Penna.

Društveno glasilo: "NARODNI VESTNIK".

Iz stare domovine.

KRANJSKO.

Poroka. Dne 7. sept. se je poročil na Brezjah g. Jožef Malnar, c. kr. profesor v Kranju z gdč. Pavlo Mihkerko pokojnega posestnika in mesarja Franca Šumija v Kranju.

Potrjen sklep kranjskega deželnega zbora. Cesar je po deželnem zboru kranjskem sklenjeno postavo glede stotni deželni nakladi na neposredne davke potrdil.

Umrli so v Ljubljani: Alojzija Ravnik, posestnikova žena, 30 let. — Marija Bizovičar, hči pisarniškega nadoficijanta, 5. mes. — Alojzij Vogrič, sin železniškega uslužbenca, 1 mesec. — Franc Kladnik, hlapec 34 let. — Marija Šustar, postrežnica, 37 let. — Ivana Acceto, stavbenikov sin, 1. — Ivana Sever, zasebnica, 67 let. — Peter Češnovar, sin gostilničarja in posestnika, 14 mesecev. — Franc Cajhen, delavčeva hči, 17 mes.

Ranjenci v Ljubljani. Dne 12. sept. ob dvetih so pripeljali v Ljubljano s posebnim vlakom zopet 540 ranjencev, med temi tri čete lovskega bataljona in štabnega poročnika Hainischa, poročnika Moyerja in nekega praporščaka. Med moštvom je bilo mnogo ranjenih, večinoma so noge prestreljene. Ranjenci so večinoma Ogri in Čehi, tudi Poljakov in Nemcev je bilo mnogo. Transport s kolodvora na bolnišnice je preskrbelo naravnost vzorno Ljubljansko prostovoljno in reševalno društvo.

Grozovitstvo prostaka. Iz glavnega stana javljajo o neverjetnih grozovitnih činih, ki jih je izvršil prostak 31. domobranskega pehotnega polka Julij Reif. V boju pri Lubinu dne 6. avgusta je kot prostovoljec na sovražne utrdbe in med svojimi tovariši zavzel. Reif je bil kmalu nato imenovan za korporalja. Dne 27. avgusta je s četico 12 mož vztrajal v najhujšem topovskem ognju, dočim se je ostala četa parkrat morala umakniti. Dne 28. avgusta se je Reif pokazal kot junaka na svojem mestu. Svojem je zapazil, da skuša 100 Rusov naš voj napasti od zadaj. Reif je takoj zbral 70 mož in z njimi udaril na Ruse. Z bajonetom je podrl na tla sovražnega poveljnika ter pozval Ruse, da se vdajo. Ker tega niso storili, je nadaljeval boj tako uspešno, da je polovica ruskega oddelka padla, drugi pa so utekli. Nato je s svojimi četo naskočil neko sosedno pozicijo, kjer so bile nameščene štiri strojne puške. Reif je zopet sovražni voj in vplenil štiri strojne puške. Reif je bil zaradi tega imenovan za narednika, njegov poveljnik pa je predlagal za najvišje odlikovanje, ki ga more dobiti navaden vojak.

Drugi posebni vlak z ranjenci v Ljubljani. Drugi večji posebni vlak z ranjenci je prišel 12. septembra dopoldne ob ¼ na 9 uro v Ljubljano. Pripeljal je 540 ranjencev iz bitke pri Ravi Ruski, nekatere od Komarova in Tomaševa, večinoma iz II. armadnega zbora. Velika večina ranjencev so Madžari, potem so vmes Slovaki, nekaj Nemcev iz Češkega in Hrvatov. V sprednjih posebnih kupejih so bili težki ranjenci, med njimi več huzarjev. Kljub ranam in dolgotrajni vožnji so prišli ranjenci razun težkih slučajev dobro razpoloženi v Ljubljano. Ko so dobili malo gorke jedi, se jim je razvezal jezik in so začeli pripovedovati o bojih. Korajžen Varaždinec, ki mu je roko zdrobila kroglja, ki je od drevesa odletela, pravi, da gre rad nazaj takoj, ko se pozdravi. Mi Rusa povsod zmagamo, kadar pridemo ž njim skupaj, težava je le ta, ker ga najti ne moremo. Ves čas, kar sem stal v boju, smo samo Rusa iskali, ker se zna izvrstno skrivati. Kadar ga pa iz skrivališča izženemo, se po kratkem boju uda ali zbeži. Nekateri ranjenci so pripovedovali, da so morali korakati po pet dni, da so prišli do vlaka, ker so pri svojih napadih na Ruse šli sami predaleč naprej. Ranjenci so polni samozavesti in upajo na končno zmago. Tudi tukaj so naši napadali z veliko silo in nevzdržnostjo. Pri Ravi Ruski se je primerilo, da so naši tako hitro vrgli nazaj rusko infanterijo, da so zasedli njeno mesto. Ranjenci zelo hvalijo naše zdravnike, ki store v higijeničnem oziru vse, kar je na bojnem polju mogoče. Slabi so pa ruski zdravniki, ki svoj posel površno opravljajo. Na kolodvoru je bila zbrana sanitetna kolona z mnogimi nosili, ki je prenašala težke ranjence od železniških voz pod lope, ki so na kolodvoru postavljene v ta namen. Ranjence so razdelili po raznih bolnišnicah, v katere so jih pripeljali z vozovi in avtomobili. Vlak so pričakovali zastopniki raznih oblasti, med njimi zastopnik dežele dež. odbornik dr. Ev. Lampe, ki je dal na razpolago deželni avtomobil za prevažanje težkih ranjencev.

PRIMORSKO.

Ranjenci na Reki. Voce del Popolo poroča, da so od ranjencev, ki so jih pripeljali s parnikom "Eletra" na Reko, trije umrli: in sicer en častnik in dva vojaka.

Francosko brodovje v Jadranskem morju. Uradno se razglaša: Dne 1. septembra zjutraj se je pojavilo francosko sredozemsko brodovje, obstoječe iz 16 velikih oklopnic in oklopnih križark ter številnih torpedovk v veliki daljavi pred vhodom v Boko kotorsko in oddalo 40 strelov velikega kalibra proti zastarelemu foru na rtu d' Ostro, ne da bi ti streli povzročili kako škodo na tamkajšnjih utrdbah. Od posadke so bili trije vojaki lahko ranjeni. Nato je francosko brodovje nekaj časa plulo v severnozapadni smeri, nato pa proti jugu, kakor se zdi z namenom, da zopet zapusti Adrijo. Očividno torej gre za neučinkujočo demonstracijo francoskega brodovja na naši južni obali.

Ranjenci v Gorici. — Gorica, 7. sept. 1914. — V goriški vojaški bolnišnici se nahajajo naslednji ranjenci: provijantni poročnik 3. težke havbične divizije Kar. Hank iz Poličke na Češkem, bolan. — Infanterist Virgil Rusig od 27. domobranskega polka iz Ronkov, strel v levo stegno. — Korporal 27 domobr. polka Boemo Benedikt iz Gradeža, obstreljen. — Enoletni prostovoljec dr. Rafael Mahnič od 27. domobr. polka iz Dekanov pri Kopru, obstreljen. — Peter Lapak, kanonir 8. polj. top. polka, doma iz Št. Pavla na Sp. Štajerskem, bolan. — Boštjan Kenda, nadomest. rezervist 17. pešpolka, doma iz Idrije, strel v glavi. — Jakob Nedok, dragonec 5. drag. polka, udarjen s kopitom na nogo, doma iz Vorečav. — Anton Zorn, pečec 47. pešpolka, doma iz Prvačine, lahko ranjen od strela na roki. (Ta je že odpuščen ozdravljen in se vrne na bojišče.)

V rezervni bolnici Centralno semenišče) so naslednji ranjenci: četovodja 8. polj. top. polka (II. bat.) Jožef Herunter iz Neudorfa pri Gradcu. — Četovodja 8. polj. top. polka (V. bat.) Al. Baliko, doma iz Sv. Ivana v Puščavi na Sp. Štajerskem. — Pešec Jakob Cumar od 27. domobr. polka iz Gorice (stanujoč v Gradežu). — Jožef Šinigoj iz Dornberga, kanonir 8. polj. top. polka (II. bat.) — Nadom. rezervist Ivan Puch od 47 pešpolka iz St. Vincenti. — Pešec 47 pešpolka (2 kom.) Ivan Culegar iz Fojene v Idrih.

Danes opoldne so pripeljali zopet 5 lahko ranjenih v Gorico s severnega bojišča: eden kanonir, ostali planinci. Med njimi je And. Černic iz Štandreža, ima rano na roki od bajoneta, in Franc Brešan iz Ločnika.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

MOŠKO IN ŽENSKO DELO.

Vsak moški, ki ne razpolaga z mnogimi tisočaki, ali ki ni največji lenuh, ima dandanes svoj poklic, svojo službo. Ali življenske razmere so se tako shujšale, da mora tudi žena nižjih in srednjih ter včasih celo višjih slojev takisto iskati zaslužka, ker sicer ni možno preživljati rodbine. Tako teži danes ženo večinoma dvojna peza: delo v poklicu in delo doma. Ko je mož izvršil svoj posel v uradu, v tovarni, v delavnici ali kjerkoli, ko so minile njegove ure dela, tedaj ga navadno čaka resničen delopust, svoboden je in se lahko spočije in nabira novih moči za naslednji dan. Njegove delavne sile niso napete do skrajnosti, ker ima vedno toliko časa, da se telesno in duševno opomore in si tako ohrani dobro voljo in zdravje. Izobrazuje se lahko, čita, telovadi ali se bavi s kakim drugim športom, kar je vse potrebno, da si človek ohrani neomajano delavno moč.

Vse drugače pa se godi ženski, ki mora izvrševati poleg gospodinjskega še kak drug poklic. Ako dela izven hiše, tedaj so jej odmerjene za delo tudi gotove ure. Toda doma jo čaka cel kup novih dolžnosti, pa naj si živi pri starših, ali pa da je omožena. Tu je zlasti gospodinjstvo, ki sloni deloma, ali pa tudi popolnoma na njej. N. pr. naša delavka gre navadno že zjutraj utrujena z doma, dela ves dan, in prišedši zvečer domov jo čaka jo novi opravki in nove skrb. Četudi niso razmere povsod tako obupne, vendar je res, da čaka ženo gospodinjo vedno še kaj, kar mora narediti sama in kar se ne da odložiti. Pospravljanja. šivanja, čejenja jej nikoli ne zmanjka. Če hoče še otroke nadzorovati vsaj nekoliko pri učenju, tedaj jej mine v delu čas počitka in odmora. Delo jo že čaka, ko vstane s postelje in delo stoji še poleg nje, ko lega pozno v noč spat. Ženski, ki izvršuje poleg poklica gospodinje in matere še kak drug poklic, je treba posebne pneudarnosti ter velike telesne in duševne svežosti, sicer ne zmore vsega in mora prej ali slej omagati. Saj o kakem odpočitku skoraj ne more biti govora. Žena ne more nikdar izpreči, da bi si nabrala dovolj novih moči. In vendar bi bila odpočitka celo mnogo bolj potrebna kakor mož. To pa zato, ker porablja več moči, kakor mož. Ne samo, da mora žena poleg dela v svojem poklicu še doma vsak dan po več ur delati, jo uničuje ali vsaj slabi predvsem razno vrstnost velikih in malih, malenkostnih dolžnosti, ki pa so vse toli važne za vzdržavanje reda in miru v hiši. Žena ne more nikdar za dalje časa posvetiti svojih misli eni stvari, ker na treh, štirih straneh je treba njenega sodelovanja. Vedno nanovo mora odtrgati svoje misli od prejšnje stvari ter jih obrniti drugam. Pa najsi tudi izvršuje samo ročno delo,, delo brez sodelovanja duha, je slabo in brez vrednosti. To ve vsakdo, ki zna delati. A pretrgati kar nanagloma red svojih misli in jih združiti na povsem drugačen prosmet, tega ni zmožen vsak moški; od ženske pa zahtevamo to kot nekaj samo ob sebi razumljivega. To je tudi vzrok, da so nekatere ženske raztresene, zdražljive in površne, kar je seveda na škodo njihovemu delu in vsemu njihovemu bitju. Ljudje, ki malo mislijo, pa menijo, da je raztresenost in površnost splošna in menda prirojena lastnost ženske, kali. Dalje zahtevajo tudi spolne funkcije od ženske precejšnjo mero življenske moči, tembolj če izvršuje ženska kar dva poklica. Ženska, ki je delavka, soproga, mati in gospodinja, dela najmanje za dva moža.

Znana filozofinja i pisateljica Ellen Keyeva zahteva, naj bo mati samo mati, gospodinja samo gospodinja. Seveda ne sme pri tem zanemarjati svoje duševne izobrazbe in se mora zanimati za vse važnejše, kar se vrši okrog nje in po svetu. Želeti bi bilo, da bi se mogla ta zahteva uresničiti in bi se s tem približali idealu. Toda menda ni bilo življenje še nikdar tako težko kot je sedaj; današnja draginja zahteva neizprosno, da dela vsa rodbina; le tako je možno tudi srednjim in nižjim slojem zmagati v boju za obstanek. A ženske ne smemo misliti samo na danes in jutri ter si moramo privoščiti včasih kako uro miru in počitka ter duševnega razvedrila. Le tako bo naše delo res dobro in se nam ne bo bati, da omagamo že sredi pota.

KUHINJA.

(Dalje).

PRAŽENJE.

Navadno močnato praženje.

Razmotaj 4 jajca, pol litra mleka, malo soli in toliko moke. da dobiš redko testo, ki se da vlivati. To testo vlij v kozo na razbeljeno masl ter ga postavi za toliko časa v pečico, da se zgoraj in spodaj lepo rumeno opeče. Potem raztrgaj praženje z dvema vilicama, opeci ga še nekoliko in ga daj s solato na mizo, ali a pa potresi s sladkorjem. Tudi ga lahko k praženju kako sladko omako, ali pa primešaj kaki mezgi malo vode ter jo prevri, da postane redkejša.

Cesarsko praženje.

Umešaj štiri rumenjake, četrt litra mleka, malo več kot osminko litra moke (t. j. kakih 6 žlic), malo soli, 2 pesti rozin in prideni naposled sneg štirih beljakov, vlij to testo na razbeljeno maslo, speci ga kakor prejšnje ter ga potresi s sladkorjem, zmešanim s stolčeno vanilijo.

Žemeljno praženje.

Odrgni štirim žemljam skorjo, zreži jih na majhne kocke ter jih polij z mlekom, malo več kot četrt litra, v katerem razmotaj 3—4 jajca ter nekoliko soli. Ako hočeš, primešaj testu tudi kako pest rozin. Ko se žemlje prav dobro napoje in je testo lepo gladko, ga speci na maslu. Obrniti ga moraš večkrat z lopato, če bodo vsi kosci lepo rumeni. Potem ga potresi s sladkorjem, zmešanim z vanilijo.

Žemljevka z rozinami.

Namaži kozo dobro s surovim malom ter jo posipaj z drobtinami; obloži dno z vrsto tankih žemeljnih rezin, katere posipaj z rozinami in sesekljanimi pomarančnimi olupki. Nato deni zopet vrsto rozin in zopet rezine itd. Po vrhu pa deni majhne kupčke surovega masla. Razmotaj tudi v precej velikem kozarcu sladke smetane 2 jajci, prideni par žlic sladkorja, soli in sesekljanih limonovih olupkov ter vlij to na žemlje. Ko se žemljevka v pečici rumeno opeče, jo zreži, peci jo še nekaj časa; potem jo posipaj s sladkorjem ter jo daj na mizo s kako sladko omako ali s šado.

Jabolkovec.

Razreži tri žemlje, katerim ostrgaj prej skorjo, na tanke rezine, namaži kozo dobro s surovim maslom, obloži dno z rezinami, vrhu njih deni vrsto dobrih, kislastih, na tanke listke zrezanih jabolk, potresi jih z rozinami, z mandlji, zrezanimi na drobne rezance ter s sladkorjem in cimetom. Nato deni vrsto žemeljnih rezin, in potem zopet vrsto jabolk itd., tako dolgo, da bo koza polna. Že prej pa skuhaj v velikem kozarcu vina skorjico celega cimeta, 3 dišeče klinčke in kos sladkorja. S tem oblij žemlje in jabolka v kozi, potem peci praženje 3 četr ure v pečici. Pečen jabolkovec razreži ter ga posipaj s sladkorjem.

GLASOVI K ZDRUŽENJU.

Huntington, Ark.

Cenjeni urednik N. V.: — Tem potom Vam naznanjamo, da je bilo sklenjeno na redni mesečni seji dne 6. septembra, t. l., da je postaja štev. 15 za združitev z raznimi Jednotami. Predlog je bil sprejet z večino glasov.

Z bratskim pozdravom.

Društveni odbor.

FIRST NATIONAL BANKA
DULUTH - MINN.

Glavnica - - - - - $500.000.
Preostanek in nerazdeljen dobiček - - - - $1,550.000.

V to banko vlaga država svoje vrednosti.

Obresti hranilnih vlog se plačujejo od dneva vloge.

NARODNA KNJIGOTRŽNICA
5410 WYOMING STREET -:- -:- DULUTH, MINN.
priporoča
SVOJO VELIKO ZALOGO PRIPOVEDNIH, POUČNIH IN MOLITVENIH KNJIG. — VELIKA IZBER DRAMATIČNIH IGER. — PIŠITE PO CENIK.

Nova "ILIRIJA"
Slovenska naselbina pri Merril, Wisconsin.

Vsem onim ki se zanimajo za farme; in, ki so nam že pisali, naznanjamo da smo odtvorili novo poslopje s pisarno na postaji v Merrill, kjer se lahko vsak zglasi ki si ogleduje zemljo v teh krajih. Kupujte zemljo samo pri večjih industrijskih mestih; tam je bodočnost. Nova naselbina "New Iliria" leži do pet milj od mesta Merrill, z blizu 15000 prebivalci, veliko cvetočo industrijo, ki se po celej dolini nenavadno hitro razvija. Glavna reka države. "Wisconsin river", teče mimo mesta in skoz naselbino. Gradite se dve novi železniški progi in več cest v tem času. Eno miljo od naselbine so dve leto stari naseljenci, ki so letos zgradili novo sirarno. Svet je najrodovitnejši v državi; nič peska nič kamenja; zemlja valovita brez vsacega močvirja, s dobrim trdim lesom, ki se lahko proda. Cena samo še za maj in juni $16. Plačilni pogoji lahki, in po dogovoru. Kedor ne najde vse natanko ko je opisano se mu povrne vožnja. Nobenih knjig in podob. Ne hodite daleč od industrijskih mest v gozde, glejte da bo Vaša zemlja hitro rasla v ceni, kar je mogoče le pri velikih industrijlnieh mestih s veliko bodočnostjo. Pišite po pojasnila na

ILIRIA COLONIZATION CO., SHEBOYGAN, WIS.

T. A. DORGAN ("TAD")

Jaz najdem v Tuxedo dober tobak. Njegov duh in okus sta fina. Jaz ga redno rabim in ga priporočam vsem mojim prijateljem.

T. A. Dorgan

R. L. GOLDBERG

Noben tobak se ne more meriti s Tuxedo, kar se tiče blažečih, okrepčilnih kakovosti. Vsled njegove milobe je prijeten za kaditi, in gori toliko hladno, da ne peče v jezik.

R. L. Goldberg

BUD FISHER

Tuxedo je vzrok, da kadim najraje fajfo. Hladljiv in blažeč je toliko, da je kadenje fajfe res veselje.

Bud Fisher.

Možje, ki skrbijo za smeh ljudstva

MOŽ, ki zna vporabiti na pravem mestu šalo in je vedno dobro razpoložen, navadno ve o čem govori. Čitajte kaj pravijo najznamenitejši kartunisti Amerike. Ti vsi kadijo in priporočajo

Tuxedo
The Perfect Tobacco for Pipe and Cigarette

Oni bi ne kadili **Tuxedo,** če bi ne vzbujal njih duševno moč in bi jih ne zabaval ves dan, dan na dan. Tobak, s kojim se to doseže, ej boljši kot kateri drugi.

Tuxedo je izdelan iz najboljšega sladkega Kentucky Burley tobaka, kateri je prepariran po znanem "Tuxedo procesu", kateri odstrani vse isto, kar peče v jezik, — in je zdrobljen tako, da gori rad in enakomerno — zavit je pa v take škatlje, da ga je v eni plehnati škatlji za 10 fajf.

Tuxedo zasluži vso hvalo, katera se mu je kedaj priznala, — in najboljši dokaz temu je, ker se ga proda milijone škatelj vsako leto.

TUXEDO SE ZAMORE KUPITI VSEPOVSOD.

Znamenita zelena škatlja z zlatimi črkami, narejena tako, da gre ravno v žep..... 10c

Pripravna vrečica, podvlečena znotraj z vodovarnim papirjem 5c

V stekleni posodi 50c in 90c.

AMERICAN TOBACCO COMPANY.

ZA SVOBODO IN LJUBEZEN

ROMAN Z BALKANA.
Spisal Marko Stojan.

(Dalje.)

Kdo koplje tu pod zemljo? Prijatelji? To ni mogoče — bilo bi prekmalu . . . Tujci, ki hočejo rešiti kakega drugega jetnika? Delavci ali vojaki, opravljajoči kdo ve kakšno zagonetno in nerazumljivo mu povelje svojih predstojnikov? Mimo vseh teh vprašanj se je polastila Dušana pravcata mrzlična želja, kopati neznancem naproti; pograbil je nož svojega prednika in začel rahljati omet okrog velikega štiriogelna kamna, ki ga je imel tik pred nosom, vzidanega poševno, kakor da tvori del nekakšnega oboka ali kakor da spada k temeljem stavbe, ki se je podrla že zdavnaj, na njenih razvalinah pa so postavili Beas-kulo — stolp krvi. Jedva da se je zmenil pri tem poslu za svoje tovariše, ki so ga opazovali z razburjeno radovednostjo in kar trepetali napetosti, ko jim je poročal v kratkih zamolklih klicih o svojem opazovanju.

Zdajci pa je začutil, da rahljajo kamen tudi z nasprotne strani, in da se ne maje le on sam, marveč vsa plast, ki ga obdaja. V inštinktivni težnji, zavarovati se pred morebitnim vdrtjem, se je umaknil navzgor — ravno še pravočasno, da ga ni potegnila za sabo gruča zidu, ki se je razsula in zaropotala na skrite kopače . . .

Pot je bila odprta . . . toliko prej, nego bi si bili drznili upati v najsmelejšem snu, da se je poprašal na tihem sleherni izmed petorice: Ali nas obdaja doba čudežev, ali blazne, gorostasne sanje?

— — — — — — — — — — — —

Poslednji je zapustil celico Kazakov, ki se je umaknil s svojega mesta pri vratih mirno, počasi in dostojanstveno, kakor star bojevnik s svoje postojanke.

Ko so bili vsi rešeni v rovu, je dejal Marko premišljeno . . . kakor bi se bal odgovora, ki ga je bila slutnja že začrtala v njegove možgane . . .

"Vi ste zdaj oteti . . . O vojvodi Vuku pa, pravite, da ne veste ničesar? . . ."

Dušan se je potipal po prsih, kjer je imel spravljeno ono strašno relikvijo umorjenega junaka, zavito v žepno rutico.

"Bil je v naši celici," je dejal, "a zdaj ga ni več. Pač pa smo našli tla obrizgana s skoraj še svežo krvjo . . ."

"Prokleto!" je zahropel Proka. "Ali nemara pa niso umorili Vuka . . . odvedli so ga morebiti drugam . . ."

"Bil je tam," je ponovil Dušan. "Evo ti ovoja z njegovim imenom."

Pomolil je rešiteljem papir, ki so ga bili pobrali na tleh.

"Strašno!" je zamrmral Marko. "Toda morebiti so ga preselili v drugo celico. Bratje," se je obrnil k vsem skupaj, "ne preostaja nam drugega kakor izvršiti delo po prvotnem načrtu."

"Našli smo tudi to," je nadaljeval Dušan resnobno in izvlekel iz nedrija krvavi zavoj. Pošastno so se zabelili bledi prsti odsekane roke v luči Prokine svetilke.

Vsi so se sklonili strahoma bliže.

"Levica je . . ." je menil Marko. "Bože mili . . . to je roka vojvode Vuka! Poznam jo po tej le poškodbi: bil sem poleg, ko ga je oprasnila turška krogla, streljajočega izza drevesa, in mu odnesla prv člen kazalca . . . Bratje — našega Vuka ni več: poginil je pod turškim nožem! . . ."

Dušan in Jankovič sta povedala v naglih besedah, kaj so zasledili v celici ob svoji prvi preiskavi.

Strašno je bilo gledati krčevito igro mišic na obrazih Marka, Proke in Pera, ki so poslušali to povest. Dušan, ki je sam komaj premagoval svojo bol, se je zavedal v tem trenotku pregloboko, da najbridkejše solze niso tiste, ki dero potokoma po licih: vse huje peko solze, ki jih dušita ponos in moška resnoba v dnu srca, polnega ljubezni in mehkobe, kakor je polno krutega junaštva.

"Dva imamo osvetiti!" je zamrmral Marko naposled z grobnim glasom. "Jova in vojvodo Vuka . . . Toda naše delo ni to, tovariši! Hitimo — zunaj se dela dan, in ogromen trud leži pred nami . . ."

Prekinil ga je glasen krik, ki se je razlegel zamolklo nedaleč od njih, nekako bolj pri vrhu. Sledilo mu je teptanje . . . kakor da dirja čim dalje več ljudi sem ter tja . . . in besno kričanje v turškem jeziku.

Marko in Dušan sta razločila besedo:

"Ušli! . . ."

"Pozor!" je šepnil stari Proka in si potegnil z rokavom po očeh. "Zasledili so vaš beg! . . ."

"Hitimo!" so vzkliknili vsi kakor z enim glasom.

"Stojte!" jih je ustavil Marko. "Da, vi, ki niste oboroženi — Dušan, Francoz, Angležev, Rus in ti, Mihajlo — vi bežite, umaknite se in čakajte nas bolj zadaj. Mi pa se jim moramo ustaviti, drugače zaslede našo pot in primejo — ako ne nas, pa vsaj starega Efrajma, čigar je hiša. Žid je Žid, a človek je, in ne smemo ga prepustiti pogubi brez njegove krivde . . ."

"Dobro!" Pero je stopil pred Marka in Proko. "Ustaviti jih je treba, da . . . Ali, če jih poženemo nazaj samo z noži in kroglami, ohranijo našo sled vseeno — dobe jo prej ko slej . . . Ne, brata! Tu mora govoriti dinamit, ki briše sledove temeljiteje: za kupom razvalin bodo iskali kanala še dolgo . . . Umaknite se vi vsi, pustite mene samega; ne žrtvujta se, Marko in Proka! Večja in slavnejša junaka sta od mene, potrebnejša sta naši skupni, sveti stvari; in ti, Marko, si obljubil svojo pomoč prijateljem, ki je ne morejo pogrešati: pusti mene, da izvršim delo! . . ."

Marko je hotel ugovarjati. On ni bil izmed tistih, ki so se pripravljeni umakniti drugemu, kjer se obeta nevarnost in čast.

Toda ropot, ki se je začul v tistem trenotku, je opomnil njega in vse ostale, da ne morejo več gubiti časa s prerekanjem za prvenstvo. Turki so bili našli rov pod podgradom . . . bili so jim na sledi! Odrinili, razdrli so leseni oder — vsak trenotek se morajo pojaviti pred njimi! . . .

Ta nevarnost je prepričala tudi Marka; nemo je pokimal Peru, spogledal se s Proko in potegnil Dušana za seboj. Planili so naprej, v temo, v globino rova, in prepustili junaškega Pera njegovi usodi . . .

Daleč tam, kjer je delal kanal ovinek, se je Marko ustavil, zadržal tovariše z roko, pokleknil in se stisnil k zidu, da vidi, kaj stori branitelj, ki si je bil prilastil nalogo, preprečiti njihovo zasledovanje.

Pero je pa ravnal tako-le:

Kakor hitro je videl, da mu tovariši ne mislijo braniti, je skočil k odprtini in postavil slepico v njeno bližino, tako da je svetila baš tja, kjer se je moral pokazati prvi preganjalec, ki prileze iz celice v rov.

Nato je hitel nazaj in pokleknil za kup kamenja in prsti, ki so jo bili zvlekli nazaj, da osvobode izhod; rov je bil tam za polovico ožji, in prst ga je krila vsega, razen glave. Potuhnil se je, kolikor je mogel, izdrl pištolo samostrelko, odprl varnostnico in pomeril, dočim je poiskala njegova levica za pasom bombo in patrono z dinamitom ter položila oboje na suho mesto v neposrednem dosegu . . .

Krik zasledovalcev je bil nekoliko pojenjal; očividno so vedeli zdaj, kaj jim je storiti.

(Dalje prihodnjič).

ZAPISNIK

druge konvencije Jugoslovanskega podpornega združenja "Sloga" v Milwaukee, Wisconsin.

(Dalje.)

Točke 174, 175, in 176 se sprejmejo.

Nova točka. Ako zanemarja ta odbor svoje dolžnosti, lahko društvo suspendira člane tega odbora od bolniške podpore od 1 do 30 dni.

Bolniški odbor tudi preiskuje zadeve tistih bolnih članov (ic), ki se mu zde sumljivi. Njegova dolžnost je, paziti na to, da v sumljivih slučajih preišče vse natanko, najsibode glede bolnikov ali pa novih prosilcev (k) ali članov, o kateri se ve, da so s kako zastarano boleznijo prišli v društvo ali zvezo. Preišče zadevo, za katero sam zve, katero mu naroči društvo ali katere pridejo iz glavnega urada Zveze.

Ako se nahaja bolnik v slabih gmotnih razmerah, naj ta odbor skrbi, da dobi dotičnik kmalu pod poro.

Točka 178 se črta.

Nova točka. Dolžnost bolniškega odbora je, da natančno poroča resnico o stanju bolnika na redni seji. Ako kaj zamolči, se ga lahko od društva kaznuje.

V slučaju sumljivosti lahko društveni odbor imenuje tajnega bolniškega obiskovalca.

Porotni odbor.

Točka 179 se črta.

Nova točka. Porotni odbor se sestavi le v slučajih potrebe, ter sestoji iz članov in sicer: tožnik in toženec volita vsak po dva člana, ti štirje pa petega, ki je obenem predsednik tega odbora. Ta odbor ima polno moč razsojati o predloženi pritožbi, vendar mu je prosto, da prepusti lahko celo zadevo gl. porotnemu odboru, ako noče ali ne more izreči razsodbo. Isto tako je tožencu in tožitelju dano na prosto voljo, da se pritožita na gl. porotni odbor, v slučaju, da nista zadovoljna z razsodbo.

Vsako društvo sme imenovati še druge potrebne odbore, ako se mu zdi potrebno.

Glavni odbori.

Točka 180 se črta. Nova. Glavni odbor sestoji iz sledečih oddelkov: Glavni odbor, nadzorni odbor, pomožni odbor in porotni odbor.

Pravice in dolžnosti gl. odbora.

Točki 181 in 182 sprejeti.

Točka 183 se sprejme s popravkom besede Združenja v Zvezo.

Točka 184 se nadomesti z novo. Glavni odbor mora paziti, da se ustava in pravila natančno izpolnjuje. O svojem delovanju poroča na konvenciji.

Točke 185, 186 in 187 sprejete.

Nova točka. Če kateri odbornik dela strankarsko v korist posamez nikov ga ima gl. odbor pravico izključiti z dve tretinjsko večino vseh odbornikov.

Točka 188 nova. Glavni odbori se volijo na konvenciji in sicer za dobo do prihodnje konvencije izmed navzočih odbornikov in delegatov ali pa s splošnim glasovanjem, v slučaju da kateri gl. odbornik umrje, odstopi ali če je odstavljen.

Oseba, katera je gl. odbornik pri kaki drugi jednoti ali zvezi, ne more biti voljen v glavni urad te Zveze.

Glavni odbor ima pravico kaznovati člane v sporazumu porotnega odbora.

Vse kočljive in nejasne zadeve naj da gl. odbor na splošno glasovanje. Pri takih prilikah naj razpošlje posebno okrožnico s pojasnjeno zadevo, da glasujejo društva o tem in odloči konečno nadpolovična večina v smislu referenduma.

Štirje gl. uradniki in en član nadzornega odbora tvorijo sklepčnost (quorum) za izvrševanje vseh poslov.

Točka 189 se sprejme.

Pravice in dolžnosti g. predsednika.

Točke 190, 191, 192, in 193 se sprejmejo.

Točka 194 se črta.
„ 195 se sprejme.
„ 196 se črta.

Dolžnosti gl. podpredsednika.

Uvodna točka se sprejme.
Točka 197 se sprejme.

(Dalje prihodnjič).

POZOR, ROJAKI, POZOR!

V Evelethu, Minn. se bodo dne 12. in 20 oktobra vršile nadomestne volitve za nekatere urade. Izvoliti je treba tudi zanesljivega moža za komisarjev urad. Za to mesto se poteguje rojak

Jos. H. Sterbentz

ki je Slovencem v Evelethu dobro znan. Rojak Jos. H. Sterbentz bode gotovo kot Slovenec delal v dobrobit svojih rojakov. Izvolite ga torej v ta urad, in oddajte dne 12. in 20. oktobra vsi svoje glasove zanj. Na dan volitev vsi na volišče in glasujte za svojega rojaka!

Slovenski volilci v Eveleth, Minn.

Volite dne 12. okt. in 20. oktobra pri nadomestnih volitvah za Vam dobro znanega avstrijskega Tirolca

Batista Brida,

ki se poteguje za urad mestnega koncilmana. Omenjeni živi že dolgo vrsto let kot trgovec v Evelethu in kot davkoplačevalec. Govori tudi dobro slovensko in je priljubljen med Slovenci. **Glasujte tedaj na dan volitev za Batista Brida.** Advertisement.

DRUŠTVENI OGLASNIK.

SLOVENSKO MLADENIŠKO DRUŠTVO "SLOVENEC"

ŠT. 114, J. S. K. J., NA ELY, MINN.

Društvo zboruje **vsako tretjo nedeljo v mesecu ob pol 2. uri popoldne v Gleasonovi dvorani.**
Pristopnina znaša **$4.00.**

DRUŠTVENI ODBOR:

MARCO BLUTH, Jr., predsednik.
JOHN B. SMREKAR, tajnik.
JOSEPH S. KOCHEVAR, blagajnik.
JACOG PREŠIREN, zastopnik.

Ker je društvo vstanovljeno izključno le za mladeniče, zato se vabijo vsi oni mladeniči, ki še niso pri nikakem društvu, da vstopijo v našo sredino ter se poleg tega, da bodo zavarovani za slučaj bolezni in smrti, tudi lahko izobrazijo v marsičem, kajti naše društvo deluje nato, da se člani kolikor mogoče tudi izobražujejo.

Društvo sv. Petra št. 20, S. H. Zveze, v Eveleth, Minn. — To društvo spada pod Slovensko-Hrvatsko Zvezo v Calumet, Mich. — Redne seje društva se vršijo vsako četrto nedeljo v mesecu v Elks Hall, ob 2. uri popoldne. Društvo vabi za pristop vse Slovence in Hrvate. — Slovensko-Hrvatska Zveza zavaruje vsakega člana za svoto $800.00 smrtnine, ter plačuje: za izgubo ene roke za pestjo $300.00, za izgubo ene noge pod členkom $300.00, za eno oko $150, za izgubo polovico stopala na eni nogi 150.00, za izgubo treh prstov do tretjega členka na eni roki $1500.00, za izgubo palca $100.00; za vsaki drugi izgubljeni prst $50.00; za izgubo prsta do stopala na nogi $20.00; član ali članica, ki se mora podvreči operaciji za kilo dobi $50.00 podpore; za poškodbe udov, dobi v slučaju operacije vsaki nekoliko podpore. Žene, ki spadajo k društvu, dobe pri porodu $10.00 podpore; slednje predložiti morajo zdravniško spričevalo; za izgubo obeh rok $800.00; za izgubo obeh nog $800; za izgubo obeh očes $800.00. — Na novo pristopivši člani ne dobe za prve tri mesece v slučaju notranje bolezni nič podpore, a če se ponesrečijo na katerikoli način pri delu, dobe pa podporo od prvega dne ponesrečbe. Društvo plačuje $20.00 bolniške podpore na mesec; po preteku šest mesecev prevzame Zveza bolnega uda za izplačilo podpore za dobo enega leta po $20 na mesec. Podpora se izplačuje vsako četrto nedeljo v mesecu v Elks Hall. Rojaki! Pristopajte pridno k temu društvu, k Slovensko-Hrvatski Zvezi, bajti sigurni ste, da vam bo društvo, kakor tudi Zveza, natanko izplačala podporo ob času bolezni, v slučaju smrti pa smrtnino vašim dedičem. — Ako se hoče kedo kaj natančneje posvetovati, obrne naj se do odbornikov, ki so: **John Agnich**, predsednik; **Anton Omrsu**, st., podpredsednik; **Frank Lenich**, I. tajnik; **John Fugina**, II. tajnik; **Frank Bozich**, blagajnik. Bolniški obiskovalci: za mesto: **John Shutte**; za Adams Location **Frank Prebek**; za Spruce Location: **John Lukanc**; za Fayal Location: **Frank Jarc.**

Društvo sv. Frančiška št. 1027, Katoliških Borštnarjev (Catholic Order of Foresters) v Ely Minn.—Vsakateri, ki mu razmere dopuščajo, da zamore poleg slovenskih Jednot vzdrževati še eno Jednoto, bi moral postati član našega društva, kjer lahko se marsikaj lepega naučil. — Borštnarska društva imajo lep obrednik, po katerem vodijo svoje seje in iz katerega se lahko vsak naučí lepe dostojnosti pri društvenih sejah. — Društvo sv. Frančiška obreduje popolnoma po slovenskem jeziku tako, da je vsakemu rojaku umljivo. — Pri nas se lahko zaavruje za bolniško podporo po $20.00 na mesec in za posmrtnino $500.00, $1000.00 ali $2000.00 — Seje se vrše vsako četrto nedeljo v mesecu v Gleason dvorani, ob 8. uri zvečer. — Za nadaljna pojasnila se je obrniti na: **Chas. Merhar**, C. R., **John Somrak**, V. C. R., **John Matkovich**, R. S., **Jacob Butala**, F. S., **Frank Veranth**, T. K., **Joseph Kovach**, S. C.

Društvo sv. Cirila in Metoda, št. 1, J. S. K. J., na Ely, Minn., je najstarejše slovensko podporno društvo Jugoslovanske Katoliške Jednote na Ely, Minn. — Redne seje društva se vršijo vsako nedeljo po 20. v mesecu v Jos. Skala-tovi dvorani, ob 2. uri popoldne. — Društvo vljudno vabi za pristop vse Slovane. Zavarujejo se lahko za smrtnino od $500.00 do $1000.00 za bolniško podporo do $420.00, za izgubo roke ali noge $400.00, za izgubo obeh rok ali nog, ali ene roke in ene noge $800.00, za izgubo enega očesa $200.00 in obeh očes pa $800.00. Ravno tako se plača popolna podpora $800.00 za popolno onemoglost vsled kakoršnekoli ponesrečbe. — Društvo sprejema moške in ženske v oba oddelka smrtnine. — Rojaki, boljšega društva si ne morete misliti, ki bi vam plačalo toliko podpor; društvo je združeno z J. S. K. Jednoto, ki posluje po popolnoma varnem sistemu, tako, da se za vaše podpore lahko popolnoma zanesete. — Za nadaljna pojasnila se je obrniti na sledeče odbornike: **Joseph Frank Gasperlin**, predsednik; **Frank M. Delach**, Box 617, tajnik; **Stefan Banovetz, st.**, Box 1033, blagajnik in zastopnik.

SLOVENSKI VOLILCI V ST. LOUIS OKRAJU!

Dne 4. novembra se vrše volitve raznih javnih uradov. Pri teh volitvah je važno, da izberemo kandidate, kateri so Slovencem naklonjeni in kateri vestno izpolnjujejo svoj posel. Eden med temi je gotovo

Grant McMahan

iz Ely, Minn., kateri kandidira za County Commissionerja v 4. districtu. Ta mož je postavil pota v našem okraju v najbolje mogoče stanje in se je vedno posluževal slovenskih delavcev, v kolikor je le mogel. zatoraj je tudi dolžnost Slovencev, da ga sedaj podpirajo. Volite toraj za:

GRANT McMAHAN | X

VEČ SLOVENSKIH VOLILCEV NA ELY, MINN.

SLOVENSKA GOSTILNA
Frank Medveď
CHISHOLM, MINN.
Phone 101.

PRIPOROČA SE CENJENIM ROJAKOM V OBILEN POSET.

NAJBOJŠA POSTREŽBA Z VSAKOVRSTNIMI PIJAČAMI.

Naznanilo in priporočilo.

Rojakom iz Chisholma in okolice na znanjam, da sem preselil svoj

GOSTILNO

v Klinc-evo hišo na

2nd AVENUE & LAKE STREET.
Priporočam se Slovencem in Hrvatom za mnogobrojen poset.

Pri meni se dobi vedno izvrstna kapljica za žejo in fine smodke Svoji k svojim!

JOHN LAMUTH
SLOVENSKI GOSTILNIČAR.

Stari telefon: **Cole 264-A.**
Novi telefon: **Calumet 436-L.**

Frank Brand
—: TRGOVEC :—

Z GROCERIJO, MESOM IN KONFEKCIJSKIM BLAGOM

201-203 Commonwealth Ave., NEW DULUTH, MINN.

Priporoča se Slovencem in Hrvatom v obilen poset,. Cene zmerne

GOSTILNO

rojaka

JOŽETA ŠUSTAR

201 East Northern Ave., PUEBLO, COLO.

se priporoča vsem rojakom radi prijazne postrežbe z izvrstno pijačo in smodkami.

Našim gospodinjam!

Med trgovinami je velik razloček, in slovensko ljudstvo bo gotovo najboljše in najpoštenejše postreženo v edini slovenski naselbini na hisholm. Mi vemo, kako težko Slovenci služijo denar; mi vemo kaj potrebujejo za življenje, in mi smov selej pripravljeni postreči jih z najboljšim blagom po kolikor mogoče nizkih cenah. Pridite in prepričajte se!

Pesavento & Stonich, grocerija
Chisholm, Minn.

John Skull
Edini slovensko-hrvatski saloon
MESSABA, -:- MINN.
PRVI SALOON OD DIPE.
Priporoča Slovencem in Hrvatom svoj dobro založeni saloon v mnogobrojen poset.

SLOVENCEM NA ELY IN OKOLICI

priporočam svojo konjušnico za slučaj svatb, pogrebov n drugih izvoščenih potreb. Postrežba točna, cene nizke.

Jacob Christopher
ELY, MINN.
VT ony Kočevar-jevem hlevu.
Telefon 100.

STAR THEATRE
So. Range, - - Mich.

ima vedno lepe in poučljive premikalne slike. Ob petkah izvanredne posebnosti.

Slovenci in Hrvati poslužite se te zabave! Spoštovanjem

Star Theatre

Gospodarji in gospodinje!

Kadar potrebujete pohištvo, železnino, posodo, peči itd. obrnite se na trgovino, ki ima največjo zalogo in Vas zamore najboljše postreči.

TA TRGOVINA JE
AURORA HARDWARE AND FURNITURE CO.
AURORA, MINNESOTA.

ZNAK DOBRE OBLEKE
The Columbia Clothing Co.
DVE VELIKI TRGOVINI
DULUTH SUPERIOR
Cena za vse enaka. — Obleka za možke in fante; najboljše blago po primernih in poštenih cenah.

A. W. Nelson
advokat
nad James lekarno blizu pošte
ELY, MINN.

se priporoča vsem Slovencem v slučaju pravnih zadev.

F. Dale Cerveny
zobozdravnik
MILLER ANNEX
Ely, Minn.

Ljudje, ki poznajo dober tobak, kadijo

HAVANA CIGARE

Poskusite cigaro

S. N. P. J.

ki je najboljša cigara na Range.

VAROS in IBY so tudi dobre cigare.

LOUIS TILLMAN
AURORA -:- -:- MINN.

Velika razprodaja fonografov

Ta krasna COLUMBIA IV. TALKING MACHINE ima jako mil, čist in glasen glas. Omarica je velika in krasna, ter je izdelana iz hrastovega lesa, je 12 palcev široka in 7 palcev visoka. Rog je črno emajliran, okinčan z rožami, zlato obrobljen in jamčen za 15 let. Ta stroj je stal $40.00, vendar radi velike tekme pošljemo ta krasni stroj z 12 najboljših slovanskih skladb, katere sami zberete iz cenika, vštevši 50 igel za samo

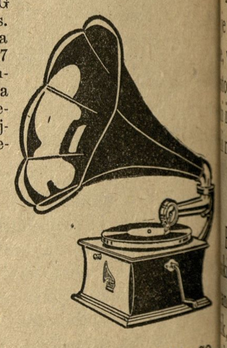

$17.50

na lahka odplačila po $1.00 na mesec.
Mi tudi prodajamo znane VICTOR TALKING MACHINE in boljše COLUMBIA GRAMOFONE na lahka odplačila. Pišite po naš ilustrovan cenik. Poslali ga bomo ZASTONJ.

SAUL BIRNS, 117 Second Ave. Dept. 47, NEW YORK.

KADAR GRESTE V STARI KRAJ NAZAJ V STARI ZAHTEVAJTE "TICKET" ZA

Baltimore and Ohio železnico
CHICAGO do NEW YORKA

PIŠITE: **R. C. HAASE.**
Northwestern Passenger Agent **ST. PAUL, MINN.**

po parobrodno knjižico, ki kaže vdobnosti te železnice do parnika.

Mestna hranilnica ljubljanska

V LJUBLJANI, PREŠIRNOVA ULICA ŠTEV. 3 — KRANJSKO
NAJVEČJA IN NAJVARNEJŠA SLOVENSKA HRANILNICA.

Prometa koncem leta 1912 700.5 milijonov kron. — Stanje hranilnih vlog 43.5 milijonov kron. — Rezervni zaklad hranilnice 1,330.000 kron.

obrestuje po 4½% brez odbitka.

Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo v vrednosti 50 milijonov kron. Poslovanje nadzoruje c. kr. deželna vlada kranjska.

Denar pošiljajte po pošti, ali kaki zanesljivi banki. Pri banki zahtevajte odločno, da se Vam pošlje denar le na "**Mestno hranilnico ljubljansko**" v Ljubljani in ne v kako drugo manjvarno "šparkaso". Nam pa takoj pišite, po kateri banki dobimo za Vas denar. Svoj naslov pišite razločno in natančno.

Izključena je vsaka špekulacijain izguba vloženega denarja.